

Véget ért a FIJET-tanácskozás

Vasárnap közgyűléssel véget ért a FIJET, az Idegenforgalmi Irodák és Újságírók Nemzetközi Szövetségének tanácskozása, amelyen 23 ország több mint 150 küldötte tekintette át az ifjúsági turizmus helyzetét és vitatta meg a sajtó ezzel kapcsolatos feladatait.

A tanácskozás során a fel-szólalók hangsúlyozták, hogy a nemzetközi turizmus — mint a békés egymás mellett élés egyik fontos eszköze —

jelentős mértékben hozzájárul a népek közötti kölcsönös megértés, együttműködés elmélyítéséhez. Ezért a helsinki európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmányának szellemében az idegenforgalommal foglalkozó irodák és újságírók szövetségének és tagjainak minden eszközzel támogatniuk kell a turizmus és ezen belül az ifjúsági turizmus fejlesztését. (MTI)

Romány Pál Kanadába utazott

Eugene F. Whelan kanadai mezőgazdasági miniszter meghívására dr. Romány Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter vezetésével vasárnap küldöttség utazott Kanadába. A látogatás célja az agrárterületben, valamint az erdőgazdaságban a műszaki-tudományos és gazdasági együttműködés fejlesztése.

A korszerű mezőgazdaság

Miért iparszerű?

Sok szó esik mostanában a termelési rendszerekről és társulásokról. A termelőzsemek néhány évvel ezelőtt még tartózkodtak beléni ezekben, de a tények, vagyis a kimagasló természetmennyek láttán eloszlott a kételkedésük. Ma már megállapítható, hogy a termelés korszerűsödése, mezőgazdaságunk fejlődése az utóbbi esztendőkből ugrásszerűen meggyorsult, s ehhez nagyban hozzájárult, a termelési rendszerek, és társulások elterjedése.

Csongrád megyében is évről évre nő a társulások, illetve rendszerek száma. Az így termesztett növények átlagtermése 30—40 százalékkal jobb a megyei átlagnál. Az idén már 85—87 ezer hektár területen rendszer és társulás kötelekében dolgoznak gazdaságaink. Első helyen a kukoricatermesztés áll a növényvilág alakultak ki legkorábban az új iparszerű technológiák. Jelenleg Csongrád megye összes kukoricatermő területének háromnegyed részén ilyen módon termelnek a nagyüzemek.

Milyen előnyökkel jár, ha a termelési rendszerbe belép valamelyik mezőgazdaság? A szervező és irányító üzem

szakmailag jól felkészíti a megfelelően képzett szakemberek üzemeltetők, s törekedni kell arra is, hogy a gépek tárolása az előírásnak megfelelő legyen. A taggazdaságok a termelésre vonatkozó adatokat rendszeresen beküldik az irányító üzemhez. Szakképzett vezető felolvas az előírt termelési technológia maradvékait betartásáért. A rendszer, illetve társulás alapszabályának megfelelően anyagi hozzájárulás is van. Így a javvetőmag használata, a helyes tápanyag-gazdálkodás, szakszerű növényvédelem, az újabb és újabb technológiai elemek bevezetése, a kísérleti eredmények alkalmazása, a műszaki feltételek megteremtése jellemzik a termelési rendszerben gazdálkodó üzemeket. Mivel csak a technológia mélyreható ismeretével és minden előírás pontos betartásával érhető el jó eredmény, ezért a rendszerek dolgozóinak a kiképzésére is továbbképzésére is gondot kell fordítani.

Az ország növénytermesztésében és állattenyésztésében eddig több mint 60 rendszer tevékenykedik. A kukorica 850 ezer hektáros nagyüzemi termőterületéből több mint 500 ezer hektár tartozik rendszerhez. A legismertebbek ezek közül a bábolnai IKR, a nádudvari KITE, a bajai KR és a szolnoki GTR. Elsőként a bábolnai iparszerű kukorica-termesztési rendszer alakult meg az országban. Csongrád megyéből 14 ezer hektár kukoricaterület tartozik ebbe a rendszerbe.

Miért iparszerű? A bábolnaiak így adják meg erre a kérdésre a választ: „Azért, mert akárcsak egy óriás gyárban, a termelés minden eleme szorosan, láncszerűen kapcsolódik egymáshoz. Egyetlen egyet sem lehet elhagyni, vagy kisebb figyelemmel kezelni, mert akkor a siker elmarad. A munkában csak az iparos hasonló szervezethez és fegyverlemmel lehet részt venni.” Ahhoz azonban, hogy ilyen termelés valahol meghonosodjon, sok mindent vállalni kell. Sokan ezért riadtak vissza eddig a termelési rendszerektől. Pedig bizonyosodott már, hogy az önmagukban drága gépek, a művelt területre összefüggésben, sokkal kisebb tökélet igényelnek, mint a tömegesen használt, kis értékű termelési eszközök.

Az idén kérte felvételét az évek óta gyenge termést elérő sándorfalvi Magyar-Lengyel Barátság Termelőszövetkezet, és már az első évben ugrásszerű termésnövekedésnek örülhettek. Körülbelül 12 mázsával termett többet a búza, s ugyanennyivel a kukorica. A helyi vezetők véleménye az, hogy az alacsony termelési színvonalú szövetkezeteknek nem célszerű végigjárni önerőből a lépésfokokat, hanem el kell fogadni a legjobbak, a legelső technológiáját. Ehhez kell alakítani szemléletünket.

Radics Ferenc

Levél az egyetemnek

1. A melós gyereke

Nyelvemlékeink első magyar verse, az Ómagyar Mária-siralom áll elem most: Síró anyát tekintsd! Két levelet kapott a Szegedi Orvostudományi Egyetem, két édesanyja írja el benne bánatát. Gyermekéért aggódik mindkettő, egyik panaszkodik és kér, a másik keservesen vádol. Akárcsak mutattam meg a leveleket, az első sorok után mindenki ezt mondta: mintha Édesanyám szólna.

„Lehet, hogy a huszonegyedik órában írok, de nem bírom tovább, valakihez fordulni kell segítségért. Fiam a második felévet ismételte, gyógyszerintanból van utóvizsgán. Ha nem sikerül neki, még csak nem is ismétélhet tovább. Nem tudom elmondani, mit szeretnék kérni. Hogy megértsék kétségbeesésemet, néhány mondat az életemből:

Szegény falusi családból származom, szüleim élnek, 72 évesek. Nagyon boldogok és büszkék unokájukra. A faluban mindenki tudja, hogy orvosnak készül. Rettenetes volt a 25 évi házasságom, férjem ezelőtt sokat ivott, hamar az idegklinikára került. Két gyermekem van. A fiam, amikor tavaly bukott, azt hittem, nem tudom túlélni, hisz előtte hat és fél hónapot feküdtem kórházban. Egy teljes évig táppénzes állományban voltam.

„Tessék elhinni, nagyon nehéz lenne elviselni a szegényt. A férjemnek nyolcan vannak élő testvérek, mi négyen, egy sem taníttatja gyermekét ilyen szinten. Megszóltak érte bennünket.”

Síró anyát tekintsd!

A másik levélből zokog a vád: „Szülő vagyok, akinek a gyereket kirúgták. Önök a statisztika szépítése vagy kényszerre miatt fölveszik egy kevés prolliszülő gyereket. Hangsúlyozom, kizárólag a statisztika miatt. Így jutott be, gondolom, az enyém is. A többi »valakinek« a gyereke. Nem tudom, Önök milyen származásúak, van-e az egyetem professzorai között olyan, akinek az édesanyja fejkendő parasztszöny, vagy munkás, de az az érzésem, hogy szocialista államunk arisztokráciájához tartoznak — viselkedésükből ítélve. Ugyanis nem veszik emberi lénynek azokat a proligyereket, akik nem szereztek valakivel Önök között felvételt előtt már »ismerettség«-t. Azt szeretném megkérdezni, miért veszik fel a protekció nélküli proligyereket, ha azután ügyis kívágnak a vizsgákon — lelkiismeret-furdalás nélkül.”

Jó lenne kapásból válaszolni az apróbetűs, négyoldalas levélre is, meg a kétoldalasra is, de nincs bátorságom hozzá. Annyit beszélünk protekcióról — fölveri a gaz a kertünköt, ha nem vigyázunk rá! —, hogyan mondhatnám én, hogy nem igaz. Egyszer sem voltam orvosgyógyászati főlvételn, szenvedő alany-

ként nem is leszek, messziről nézve pedig az igehirdetés anyai, mintha szalmát csépelnének. A lépéshátrány, nyál, fáziskészséssel induló, bevett szóval: a hátrányos helyzetű diákok boldogulásáról húsz évvel ezelőtt elsőkézből írhattam volna, de a „bezzeg a mi időnkben” nótájára fűttem a felelet, rákezdni sem érdemes.

Eget a két levél, mert egező társadalmi gondunkba szánt bele. Alapos tanulmányban olvasom, két évvel ezelőtt íródott, hogy „az orvostanhallgatóknál a munkás-paraszti származásúak száma messze lemarad az értelmiségiekétől... Erősödő dinasztikus tendenciával találkoznak tehát az orvostársadalomban”.

Miért fáj ez nekünk? Attól nem kell félnünk, hogy hallgató nélkül marad az orvosgyógyászati, orvos tehát lesz, amennyi kell. Sokkal többen igyekeznek ide, mint amennyit föl tudnak venni. Nem elég annyit tudni, hogy jó orvos lesz belőlük? Micsámt, fejkendő volt az anyja, vagy toronyfűrészűt csináltatott magának?

Ezekre a kérdésekre könyvnyúl a felelet. Alapvető joga mindenkinek, hogy képessége szerint dolgozzon, és alapvető igénye a társadalomnak ugyanez. Tehetséges ember ne kallódjon el akkor se, ha kanász volt az apja — de régen énekelte már Csokonai Vitéz Mihály! A dinasztikáról is tudunk még eleget, hogy elborzadjunk tőle. A társadalmi »vetésforgó» nélkülözhetetlen szükségünk van. Ne legyen kanász, akinek a nevelője kanász — ha többre is képes! —, és ne legyen orvos, akinek apja, anyja orvos — ha ennél több érdeme nincs!

De állja-e a versenyt a kánzokvác fia, vagy a fejkendő lány a tanácselnökével, a vezérigazgatóval, vagy az orvosprofesszorával? Nem állja a kezdő lépésnél. A tanulmány így fogalmaz: „az apák munkajellege szerinti tagozódást vizsgálva, az első szembetűnő sajátosság, hogy az orvostanhallgatók kiugró hányada, 43 százaléka származik vezető állású és értelmiségű családból”. A levél írója ezt így mondta: „A többi »valakinek« a gyereke.” És később hogyan állja a versenyt? Állnia muszáj, más választása nincsen. A műtőasztalnál nem lehet önélet-rajzzal operálni, halálos veszedelemben nem lehet a beteget avval vizsgálni, hogy nekem nehéz gyerekkorom volt.

Társadalmunk igazságához hozzátartozik, segítsük a gyöngét, hozzassa be hátrányát, de sehová ne tegyünk olyan embert, aki nem való oda. Verseny lett az egyetem, igen kemény verseny, drágán adják a diplomát, mert sokat várnak tőle.

Ezt kellene megmondani a két édesanyának, de nem biztos, hogy bújából kihúzhathatnánk egyiket is. Sokat vártak gyermeküktől, győtri őket a botlás. El sem kezdtük volna ezt az írást, ha meg nem próbálnánk sorra venni, mit mondtak még, és felelni rá, ahogy tudunk. Híszem mindkét levélben mintha Édesanyánk szólna.

Horváth Dezső

(Folytatjuk.)

Császárlátogatás

Száz György tévéjátéka 1809-ben játszódik, miután Győr város helyőrsége megadta magát Napóleon katonáinak. A „történet” lényegileg annak az egyetlen napnak a története, amikor — a wagrami, osztrákok elleni győzelem után — maga a császár is a dunántúli városban tartózkodik. Napóleon Győrben — ebből csak komédia lehet.

Száz Györgyöt viszont a komédiában sem hagyja el kivételes »tragédia-érzékenysége”. Bár a választott történelmi pillanatot »első látásra” csak kuriózum-jelentőségűnek tűnhet, történelmi tudatunk más eseményeket tart számon. Az ország sorsának meghatározóiként — a hitelt, vagy képzelet szülte fordulatok és alakok megismerésére fontos nemzeti önismereti kérdéseket »tálatnak”. Kivételes történettudományos felkészültség nélkül is könnyen találunk hasonló szituációkat, hasonló szereplőket és magatartásformákat a történelmi korokban. A császárlátogatás alkalmát egy a sok között, amelyből efféle keserű komédia kerekedhet. Melyben aligha választható szét a kemény önrónia a kíváncsi, a körülményekben felmentést kereső együttérzéssel.

A győri magyarok magatartását ugyanis egészen a napóleoni látogatásig a következő kérdő mondat határozza meg: „Es ha visszajönnek?” Mármost az osztrákok. Választásuk nincs sok, a franciák pillanatnyilag ott vannak, hódolni kell, vagy amennyire lehet, csöndben megbújni, kihúzni az időt nagyobb erők döntéséig. Amíg világosan ki nem derül, hogy marad-e az egyik idegen, amelyik kitérte a másikat. Es ha marad, meddig? Es ki jön majd helyette? Ebben a folytonos jövés-menésben csak a helybenmaradók kapkodják a fejüket, a »járók-kelők” cél-tudatossága közepette a »hazaiaknak” mindig csak a szolgálat jut. Közben odaveszik a saját cél, a tartás, a gerinc is. Az addig érdek-

ből tartózkodók rögtön földig hajolnak a győztes Napóleon előtt, viszont ott vannak a pácban, amikor »magyar királyság” helyett újra osztrákok jönnek. Nem kevésbé szánnivaló, kisszerű és keserűen neveléses a tiszták, a naiv Napóleon-hívó családok utáni szembe fordulása sem. A jakobinus Jakab Pál (Nagy Gábor) el-süthetetlen pisztolyal indult a császári szállás felé: elkövethetetlen merénnyel, naiv hősködéssel senki sem vállalhat messze világitó vertanúságot, csak értelmetlen, szánalmas áldozatot.

Én a kiábrándító képet friss pergésű, feszes szerkezetű tévéjáték közvetítette. Megszokhattuk már, hogy Hajdúfy Miklós produkciói ösztévesztethetetlen rendezői egyéniség kezénymot őrzik. Precizitása, gondossága tiszteltet méltó munkáiban nincsenek üresjáratok, mi sem áll távolabb tőle, mint a lezser képösszehajlás. Ennek a tévéjátéknak is minden pillanata kidolgozott, »minden a helyén van”. A lefegyverző pontosság ál-

talában választékos eleganciával párosul Hajdúfy rendezésében. Most is exkluzív a színészlista, pazar a kivitelezés. Egész sor kiváló alakítás segít az írói értéktelentést. Szemes Mari iróniája átsüt a gabonakereskedőfeleség szerepén, Sinkó László hercege maga a megtestesült okos cinizmus. Neki és Nagy Gábor szerepformálásának is köszönhető, hogy a darab tragikomikus párhuzamai közül az egyiket, az övéket is hatásosan sikerült kibontani. (A két fiatalember tulajdonképpen azonos sor-sot szabó körülmények közül indult: a franciának a célért munkálkodás öntudata, a magyarnak a semmirejő áldozat jutott. Ennek az erkölcsi tisztaság és a halál, amannak az érdek-diktálta elvtelenség és a karrier.) A megszokottan színvonalas teljesítményt nyújtotta Mensáros László, Darvas Iván, Major Tamás is, Lukács Sándornak viszont mintha túl sok energiáját emésztette volna föl, hogy Napóleon külsőségeiben tegye hitelesé.

Sulyok Erzsébet

Pszichológusok találkozója

Visegrádon rendezte meg a Magyar Pszichológiai Társaság a IV. Duna menti Pszichológus Találkozót. A tegnapi, hétfői ünnepélyes megnyitóval megkezdődött programozat alkalmát ad a Duna menti országok pszichológusainak arra, hogy egymás munkájával megismerkedjenek, s a tudományos kapcsolatok elmélyülhessenek. Akárcsak a korábbi találkozókon, amelyeket a szlovákiai Smolenicében rendeztek, a mostanin is a pszichológiai alapoktatás területével foglalkoznak a szakemberek. A fő téma: »A tevékenység szabályozásának pszichológiai aspektusai.” Az ötnapos találkozó mintegy 40 külföldi és 40 magyar kutató ismerteti tudományos

eredményeit a szimpóziúmon, és szerepel a programban a pszichológiai módszertani kérdéseivel foglalkozó kerekasztal-értekezlet is.

Eszperantó tanfolyam

Vásárhelyen, a FIM Alföldi Porcelángyárban a Hámán Kató szocialista brigád felhívására eszperantó tanfolyam indult. Az első foglalkozást már megtartották. Az érdeklődést mutatja, hogy ezen összesen 41 dolgozó vett részt. Az üzem szakszervezeti bizottsága által támogatott tanfolyam célja: kapso-

latot teremteni minél több külföldi szocialista brigáddal. A legrövidebb idő alatt elsajátítható és minden országban használható eszperantó nyelvet tanuló vásárhelyiek jövőre szeretnének részt venni a Bulgáriában, Várnában megrendezendő eszperantó világkongresszuszban.